

Curtea Supremă de Justiție
DECIZIE

20 martie 2023

mun. Chișinău

Colegiul penal în următoarea componență:
Președinte – Toma Nadejda
Judecători - Guzun Ion și Catan Liliana,

a judecat, în ședința publică, recursurile declarate de către recurenții Posturusu Nicolae, Balan Petru și Vizdoga Ion, împotriva încheierii protocolare a Curții Supreme de Justiție din 23 februarie 2023, privind aplicarea amenzii judiciare în mărime de 50 unități convenționale, echivalentul a 2 500 lei pentru fiecare.

Procedura de citare a fost legal executată.

În ședință s-au prezentat:

Recurenții	Posturusu Nicolae, Balan Petru, Vizdoga Ion,
Procurorul	Iarmaliuc Petru

Recurenții au solicitat admiterea recursurilor.

Procurorul a solicitat respingerea recursurilor.

Asupra recursurilor menționate, Colegiul penal al Curții Supreme de Justiție

C O N S T A T Ă :

1. Prin încheierea protocolară a Curții Supreme de Justiție din 23 februarie 2023, avocații Vizdoga Ion, Balan Petru și Posturusu Nicolae, au fost sancționați cu amendă judiciară în mărime de 50 unități convenționale, ceea ce constituie 2 500 lei, în privința fiecăruia, pentru nesupunerea dispozițiilor președintelui ședinței și încălcarea ordinii în ședința de judecată, prin părăsirea sălii de ședință fără permisiunea președintelui ședinței.

2. Împotriva încheierii nominalizate declară recursuri avocații Vizdoga Ion, Balan Petru și Posturusu Nicolae, care unanim solicită casarea acesteia, din următoarele considerente:

La 23 februarie 2023 a avut loc ședința în cauza penală nr. xxx de învinuire a lui Dodon Igor în comiterea infracțiunilor prevăzute de art. 324 alin. (3) lit. a), b), e); art. 42 alin. (3), (5), 181² alin. (5) Cod penal.

În cadrul ședinței de judecată nominalizate, au fost prezenți avocații inculpatului, Vizdoga Ion, Balan Petru și Posturusu Nicolae, care au înaintat cerere de recuzare completului de judecată solicitând termen pentru a prezenta cererea de recuzare în formă scrisă.

Președintele completului a dispus respingerea cererii de a oferi termen pentru a scrie cererea de recuzare, însă recuzarea întregului complet oricum era declarată, iar președintele ședinței urma să anunțe întrerupere pentru a fi examinată cererea.

Având în vedere faptul încălcării drepturilor procedurale a părții apărării, avocații Vizdoga Ion, Balan Petru și Posturusu Nicolae, au părăsit sala de ședință, președintele completului anunțând întrerupere 5 min.

După revenirea completului de judecată și invitarea participanților la proces de către președintele completului, instanța deliberând pe loc a dispus aplicarea amenzii judiciare avocaților Vizdoga Ion, Balan Petru și Posturusu Nicolae, în mărime de 50 unități convenționale pentru fiecare.

Astfel, completul de judecată și-a depășit atribuțiile și nu a asigurat un proces echidistant, iar faptul aplicării amenzii judiciare până a se expune asupra cererii de recuzare, dă dovadă de lipsă de imparțialitate. Or, apărătorii au manifestat dorința de a părăsi sala de ședință ca semn de protest asupra modului în care s-a petrecut ședința de judecată, care presupunea, trimiterea cererii de recuzare către un alt complet de judecată pentru a fi examinată.

3. Judecând recursurile pe baza materialului cauzei și motivelor invocate, Colegiul penal concluzionează că, acestea urmează a fi admise din următoarele considerente.

Conform prevederilor art. 437 alin.(1) pct. 4) Cod de procedură penală, pot fi atacate cu recurs hotărârile penale pentru care legea prevede această cale de atac.

Potrivit art. 449 alin. (1) pct. 2) lit. a) Cod de procedură penală, judecând recursul, instanța este în drept să-l admită, casând integral hotărârea atacată, în cazul în care ea este neîntemeiată și să dispună încetarea procedurii.

Potrivit art. 201 alin. (8) Cod de procedură penală, încheierea instanței de judecată privind aplicarea amenzii judiciare poate fi atacată separat cu recurs.

Instanța de recurs, în temeiul art. 448 Cod de procedură penală, verifică legalitatea și temeinicia hotărârii atacate pe baza materialului din dosar și a oricăror documente noi prezentate de părți. Respectiv, instanța verifică dacă s-a aplicat corect legea la faptele reținute prin hotărârea atacată și dacă aceste fapte au fost constatate cu respectarea dispozițiilor de drept formal și material.

Colegiul penal analizând conținutul recursului declarat, a stabilit că drept temei de casare recurenței invocă pct. 6) alin. (1) art. 444 Cod de procedură penală, și anume, *hotărârea atacată nu cuprinde motivele pe care se întemeiază soluția.*

În fapt, potrivit materialelor cauzei, Colegiul penal atestă că, la 23 februarie 2023 a avut loc ședința în cauza penală nr. xxx de învinuire a lui Dodon Igor în comiterea infracțiunilor prevăzute de art. 324 alin. (3) lit. a), b), e); art. 42 alin. (3), (5), 1812 alin. (5) Cod penal.

În cadrul ședinței de judecată nominalizate, avocații inculpatului, Vizdoga Ion, Balan Petru și Posturusu Nicolae, au înaintat cerere de recuzare completului de judecată, solicitând acordarea unui termen suplimentar pentru a prezenta cererea de recuzare în formă scrisă.

Președintele ședinței, ascultând opinia privind acordarea termenului pentru a prezenta cererea de recuzare în formă scrisă, deliberând pe loc, a dispus respingerea acesteia.

Invocând faptul încălcării drepturilor procedurale a părții apărării, avocații Vizdoga Ion, Balan Petru și Posturusu Nicolae au manifestat dorința de a se retrage din ședință pentru a întocmi și prezenta o cerere de recuzare a completului de judecată motivată în formă scrisă. După ce au părăsit sala de ședință, președintele completului a anunțat întrerupere 5 minute.

După epuizarea termenului întreruperii, în sala de ședință a revenit completul de judecată și participanții la proces, inclusiv și avocații inculpatului.

Colegiul penal constată că instanța de fond, *fără a ține cont de faptul că apărătorii au declarat în mod verbal recuzare completului de judecată, iar cererea înaintată nu a fost soluționată potrivit prevederilor art. 35 Cod de procedură penală*, fără a întreba participanții la proces dacă sunt careva cereri sau demersuri, deliberând pe loc a dispus: *„Pentru nesupunerea dispozițiilor președintelui ședinței și încălcarea ordinii în ședința de judecată, prin părăsirea sălii de ședință fără permisiunea președintelui ședinței, în temeiul articolelor 201 și 334 Cod de procedură penală, se aplică amenda judiciară avocaților Vizdoga Ion, Balan Petru și Posturusu Nicolae, câte 50 unități convenționale fiecare, adică în sumă a câte 2500 lei pentru fiecare”*.

Analizând conținutul extrasului din procesul-verbal al ședinței de judecată din 23 februarie 2023, Colegiul constată că, instanța de judecată, aplicând față de recurenți amenda judiciară, doar a menționat articolele în temeiul cărora ultimii au fost sancționați, însă nu a făcut referire la aliniatele concrete în baza căreia s-a dispus aplicarea amenzii judiciare, precum și nu au coroborat aceste norme.

Or, potrivit prevederilor art. 201 alin. (4) Cod de procedură penală, se sancționează cu amendă judiciară următoarele abateri:

1) *neîndeplinirea de către orice persoană prezentă la ședința de judecată a măsurilor luate de către președintele ședinței în conformitate cu cerințele art. 334;*

2) *neexecutarea ordonanței sau a încheierii de aducere silită;*

3) *neprezentarea nejustificată a martorului, expertului, specialistului, interpretului, traducătorului sau apărătorului legal citați la organul de urmărire penală sau instanță, precum și a procurorului la instanță și neinformarea acestora despre imposibilitatea prezentării, când prezența lor este necesară;*

4) *tergiversarea de către expert, interpret sau traducător a executării însărcinărilor primite;*

5) *neluarea de către conducătorul unității, în care urmează să se efectueze o expertiză judiciară, a măsurilor necesare pentru efectuarea acesteia;*

6) neîndeplinirea obligației de prezentare, la cererea organului de urmărire penală sau a instanței, a obiectelor sau a documentelor de către conducătorul unității sau de către persoanele însărcinate cu aducerea la îndeplinire a acestei obligații;

7) nerespectarea obligației de păstrare a mijloacelor de probă;

8) alte abateri pentru care prezentul cod prevede amenda judiciară.

Colegiul penal de asemenea atestă faptul că prevederile art. 334 Cod de procedură penală, instituie patru modalități distincte de măsuri luate de către președintele ședinței de judecată în cazul încălcării ordinii ședinței de judecată, și anume:

(2) Dacă inculpatul încalcă ordinea ședinței și nu se supune dispozițiilor președintelui ședinței, ultimul îi atrage atenția asupra necesității respectării disciplinei, iar în caz de repetare a încălcării ori de abatere gravă de la ordine, judecătorul sau, după caz, completul de judecată dispune îndepărtarea lui din sala de judecată, continuând procesul în lipsa acestuia. Sentința, însă, se pronunță în prezența inculpatului sau se aduce la cunoștința acestuia imediat după pronunțare.

(3) Dacă procurorul sau avocatul încalcă ordinea ședinței de judecată și nu se supun dispozițiilor președintelui ședinței, ei pot fi sancționați cu amendă judiciară și despre comportamentul lor sînt informați Procurorul General, respectiv Uniunea Avocaților și ministrul justiției.

(4) Dacă partea vătămată, partea civilmente responsabilă sau reprezentanții lor tulbură ordinea ședinței de judecată sau nu se supun dispozițiilor președintelui ședinței, instanța poate dispune, prin încheiere, îndepărtarea lor din sala de ședință. Celelalte persoane prezente la ședința de judecată, pentru aceleași acțiuni, pot fi îndepărtate din sală prin dispoziția președintelui ședinței.

(5) Persoanele menționate în alin.(4), în cazul manifestării de lipsă de respect față de judecată prin tulburarea ordinii în ședința de judecată, precum și prin săvîrșirea unor fapte care denotă desconsiderare vădită față de judecată, prin încheierea instanței, pot fi supuse unei amenzi judiciare.

Având în vedere cele menționate, Colegiul penal constată lipsa motivării soluției privind sancționarea recurenților, în raport cu circumstanțele de fapt și de drept prin prisma normelor menționate supra.

Astfel, instanța, aplicând o sancțiune pecuniară maximă recurenților nu a indicat în mod concret în baza cărei legi i-a sancționat, care au fost circumstanțele stabilirii anume a mărimii maxime a amenzii judiciare, lăsând ca toate aceste concluzii să fie deduse de către justițiabili din textul deficitar al încheierii.

În acest sens, se notează că potrivit jurisprudenței constante a CtEDO, expuse în cazurile aplicării art. 6 al Convenției, s-a conchis că o hotărâre motivată demonstrează că părțile au fost auzite în cadrul procesului penal (*Suominen c. Finlandei* (2003) §37, *Kuznetsov și alții c. Rusiei* (2007) §85).

Potrivit art. 449 alin. (1) pct. 2) Cod de procedură penală, judecând recursul, instanța îl admite, casând hotărârea integral, în cazul în care ea este neîntemeiată.

Reieșind din faptul că încălcările normelor procedurale specificate, comise de către instanță, constituie erori de drept prevăzute în art. 444 alin. (1) pct. 6) Cod de procedură penală, se impune soluția admiterii recursurilor și casării integrale a încheierii contestate, ca fiind una neîntemeiată.

Circumstanțele expuse supra denotă în mod clar că încheierea protocolară atacată este una neîntemeiată, deoarece nu cuprinde temeiurile de fapt și de drept prevăzute de lege pe care se bazează soluția, iar recursurile declarate sunt fondate.

Totodată, constatând faptul aplicării amenzii judiciare până la soluționarea potrivit prevederilor art. 35 Cod de procedură penală a cererii de recuzare verbale declarate anterior, precum și dat fiind faptul că părăsirea de către avocați a ședinței de judecată a avut loc după respingerea cererii de acordare a termenului de întocmire a cererii scrise motivate de recuzare a completului de judecată și a avut drept scop anume întocmirea cererii de recuzare, Colegiul penal nu se va expune asupra temeiniciei și legalității acestor acțiuni ale instanței, deoarece aceste aspecte nu intră în competența instanței care soluționează recursul împotriva unei încheieri de aplicare a amenzii, dar ține de soluționarea fondului cauzei.

În aceste circumstanțe, Colegiul penal consideră că recursurile avocaților Vizdoga Ion, Balan Petru și Posturusu Nicolae sânt întemeiate și urmează a fi admise, iar încheierea protocolară a Colegiului penal al Curții Supreme de Justiție din 23 februarie 2023 privind aplicarea amenzii judiciare urmează a fi casată, cu dispunerea încetării procedurii.

4. În temeiul prevederilor art. 449 alin. (1) pct. 2) lit. a) Cod de procedură penală, Colegiul penal

DECIDE:

Admite recursurile declarate de către recurenții Posturusu Nicolae, Balan Petru și Vizdoga Ion, casează total încheierea protocolară a Curții Supreme de Justiție din 23 februarie 2023, privind aplicarea amenzii judiciare în mărime de 50 unități convenționale, echivalentul a 2 500 lei pentru fiecare, cu încetarea procedurii pe cauză.

Decizia este irevocabilă.

Pronunțată integral la 27 martie 2023.

Președinte:

Toma Nadejda

Judecători:

Guzun Ion

Catan Liliana

OPINIE SEPARATĂ

în conformitate cu prevederile art. 339 alin (7), 340 alin (3) Cod de procedură penală

1. Prin decizia Colegiul penal al Curții Supreme de Justiție din 20 martie 2023, a fost adoptată în cadrul judecării recursurilor în cauza indicată următoarea soluție: *„Admite recursurile declarate de către recurenții Posturusu Nicolae, Balan Petru și Vizdoga Ion, casează total încheierea protocolară a Curții Supreme de Justiție din 23 februarie 2023, privind aplicarea amenzii judiciare în mărime de 50 unități convenționale, echivalentul a 2 500 lei pentru fiecare, cu încetarea procedurii pe cauză”*.

2. Am semnat cu respect decizia, dar, cu privire la soluția adoptată, exprim dezacordul cu majoritatea completului de judecată, deoarece consider că recursurile declarate de către avocații Posturusu Nicolae, Balan Petru și Vizdoga Ion, urmau a fi respinse, ca nefondate, cu menținerea încheierii contestate.

3. Prin încheierea protocolară a Curții Supreme de Justiție din 23 februarie 2023, avocații Vizdoga Ion, Balan Petru și Posturusu Nicolae, au fost sancționați cu amendă judiciară în mărime de 50 unități convenționale, ceea ce constituie 2 500 lei, în privința fiecăruia, pentru nesupunerea dispozițiilor președintelui ședinței și încălcarea ordinii în ședința de judecată, prin părăsirea sălii de ședință fără permisiunea președintelui ședinței.

4. Analizând textul încheierii contestate, în coraport cu motivele invocate de recurenți, o consider corectă, iar argumentele invocate în recursurile declarate, privind netemeinicia încheierii contestate și opinia subiectivă a recurenților asupra motivelor invocate nu constituie în acest sens, temei de intervenire în încheierea menționată.

Din materialele prezentate rezultă că, la 23 februarie 2023 a avut loc ședința în cauza penală nr. xxxx de învinuire a lui Dodon Igor în comiterea infracțiunilor prevăzute de art. 324 alin. (3) lit. a), b), e); art. 42 alin. (3), (5), 1812 alin. (5) Cod penal.

În cadrul ședinței de judecată nominalizate, au fost prezenți avocații inculpatului, Vizdoga Ion, Balan Petru și Posturusu Nicolae, care au înaintat cerere de recuzare completului de judecată solicitând termen pentru a prezenta cererea de recuzare în formă scrisă.

Președintele completului a dispus respingerea cererii de a oferi termen pentru a scrie cererea de recuzare, motiv din care avocații Vizdoga Ion, Balan Petru și Posturusu Nicolae au părăsit sala de ședință, menționând că „(...)Este recuzare Onorată instanță, ea urmează a fi pusă deodată în discuție, nu se face ce vrem. Noi am plecat, Noi ne ducem să scriem cerere de recuzare” (f.d. 11-12).

După ce au părăsit sala de ședință, președintele completului a anunțat întrerupere 5 minute. După revenirea în sala de ședință a completului de judecată și participanții la proces, instanța, deliberând pe loc a dispus: „Pentru nesupunerea dispozițiilor președintelui ședinței și încălcarea ordinii în ședința de judecată, prin părăsirea sălii de ședință fără permisiunea președintelui ședinței, în temeiul articolelor 201 și 334 Cod de procedură penală, se aplică amenda judiciară avocaților Vizdoga Ion, Balan Petru și Posturusu Nicolae, câte 50 unități convenționale fiecare, adică în sumă a câte 2500 lei pentru fiecare”.

Potrivit art. 201 alin. (4) pct. 1) Cod de procedură penală, se sancționează cu amendă judiciară în mărime de la 20 la 50 de unități convenționale, neîndeplinirea de către orice persoană prezentă la ședința de judecată a măsurilor luate de către președintele ședinței în conformitate cu cerințele art. 334.

Conform art. 334 alin. (3) Cod de procedură penală, dacă procurorul sau avocatul încalcă ordinea ședinței de judecată și nu se supun dispozițiilor președintelui ședinței, ei pot fi sancționați cu amendă judiciară și despre comportamentul lor sânt informați Procurorul General, respectiv Uniunea Avocaților și ministrul Justiției.

Având în vedere cele menționate, consider că, instanța de fond, întemeiat, a aplicat în privința avocaților o sancțiune sub formă de amendă judiciară în mărime de 50 unități convenționale fiecare, pentru nesupunerea dispozițiilor președintelui ședinței și încălcării ordinii în ședința de judecată – prin părăsirea sălii de ședință fără permisiunea președintelui ședinței.

Judecător

Ion Guzun